DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.746 ŚRODA 4.PAŹDZIERNIKA 1944 r. ROK V.

WARSZAWA PADŁA.

Ostatni komunikat gen.Bora,donoszący o upadku powstania w Warszawie - brzmi : Warszawa upadła,wyczerpawszy wszystkie środki do walki i ostatnie resztki żywności. - Dnia 2.9.1944 o godz.22-giej oddziały nasze oddały ostatnie strzały. Natychmiast rozpoczęła się ewakuacja ludności cywilnej na podstawie porozumienia Czerwonego Krzyża z władzami niemieckimi.

Ostatnia audycja polskiego radia Warszawa zawiera pełne tragizmu słowa : Warszawa nie istnieje. Pozostały tylko kupy gruzów i Polacy na nich walczący. Za parę lat przyjdą być może inni Polacy,którzy z tych gruzów odbudowywać będą nowe miasto - być może o tej samej nazwie. Warszawa powstała do walki nie dla Londynu i Waszyngtonu, ale dla Polski. Warszawa została zniszczona,ale stolica złożyć musiała królewską ofiarę w walce o wolność.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej wygłosił wczoraj przemówienie do narodu : "Spodziewaliśmy się tego od kilku dni. Tragizm upadku Warszawy tkwi w tym,że padła w chwili, gdy sprzymierzeni osiągli decydującą przewagę nad wrogiem. W obliczu tego nieszczęścia jako głowa państwa i naczelny zwierzchnik sił zbrojnych oświadczam uroczyście, że ofiara stolicy nie może iść na marne. Naród złożył nowy dowód,że niema takiej ceny,której nie zapłaci za wolność. Warszawa padła, ale trwa niezmordowana walka narodów i toczy się nadal za ideały,dla których chwyciliśmy za broń w dniu 1.9.1939. Bohaterzy - walczący w stolicy i ludu Warszawy. Uroczyście oświadczam,że spełniliście swój obowiązek. Poległym składam hołd,zaś tym którzy przeżyli śmiertelny bój - wyrazy najgłębszej czci. Niech żyje Najjaśniejsza Rzeczpospolita.

Przemówił również premier Mikołajczyk: "Polacy. Po 63-ch dniach walki i zmagań --- padł ostatni ośrodek oporu - Śródmieście, gdzie znajdowało się jeszcze 26.. .oo mieszkańców. Upadł po straszliwym bombardowaniu artylerii i samolotów,wyczerpawszy wszystką amunicję,żywność i leki,upadł po oświadczeniu Moskwy,że na skutek niepowodzenia ----- w przeprawie przez Wisłę Warszawa może być zdobyta tylko po okrążeniu miasta,a więc po upływie dłuższego czasu! 63 dni walk z ogromną przewagą wroga,63 dni nadziei i zwątpień. Warszawa wstała do walki tak,jak wszędzie wychodzili Polacy z podziemi do walki z Niemcami. Powstanie rozpoczęło się w chwili,gdy 31.VII.Niemcy uciekali z miasta,gdy policja i gestapo ewakuowały, gdy grzmot dział rosyjskich rozlegał się na rogatkach stolicy. Dnia 1.VIII.wybuch miny pod niemiecką komendą dał hasło do powstania. W pierwszym dniu opanowano prawie całe miasto i wiele punktów na Pradze,mosty na Wiśle i dworce kolejowe przechodziły --- z rąk do rąk. Niemcy zastosowali najostrzejsze represje; przywiązywali kobiety do czołgów,palili domy i rozstrzeliwali ludność.- Niemcy za wszelką cenę chcieli opanować arterie przelotowe. Dn.8.VIII.rozpoczyna się bombardowanie polskich ośrodków oporu, w akcję wchodzą formacje pancerne,czołgi typu "Goliat" i pociągi pancerne. Dn.1o.8. rozrzucają Niemcy sfałszowane ulotki z --- rzekomym wezwaniem aliantów do zaprzestania walki. Dn.11.8.ogłaszają ultimatum,które walcząca Warszawa odrzuciła z pogardą.- Rozstrzeliwują więc zakładników,wzmagają bombardowanie z powietrza i stosują nawet granaty duszace. Stolica wzywa pomocy od sprzymierzonych,żąda broni,amunicji i żywności. Niemcy nie mogą przerzucać wojsk -- przez Warszawę,budują więc mosty pontonowe. Spadają bomby na elektrownię,walka toczy się w ciemnościach. Pomoc zrzucana przez lotników brytyjskich,afrykańskich i polskich nie może zaspokoić potrzeb. Od 11.9. pojawia się nad Warszawą sowieckie lotnictwo,zwalczające Luftwaffe,od 13.9.zaczynają się drobne zrzuty. Coraz więcej jest rannych leżących w podziemiach. Dn.18.9. nadchodzi wielka pomoc amerykańska. Dn.2o. 9.nawiązana zostaje łączność z wojskami marsz.Rokossowskiego. Próby sforsowania Wisły pozostały bezskuteczne,sytuacja pogarszała się szybko. Dn.29.9.Warszawa wysyła ostatnie wołania o pomoc i w tym samym dniu następuje oficjalne oświadczenie Moskwy o trudności szybkiego zdobycia Warszawy. Dn.3o.9.pada Mokotów i Żoliborz.Cała siła wroga koncentruje się na Śródmieściu, które musi zaprzestać walki dn.2.1o.br.

Po 63-ch dniach walki, cierpień i piekła padła Warszawa. I oto jak mówiło radio "Błyskawica" ci ludzie, którzy przez dwa miesiące byli wolni idą na nowo w mroki niewoli. Ci wszyscy mężczyźni, kobiety i dzieci, którzy bez różnicy na zapatrywania polityczne walczyli o wolność, stają się znów niewolnikami. Ci wszyscy, którym nawet w dniach walki nie oszczędzono niepewności i zmartwienia o los tych wszystkich towarzyszy broni, którzy na wschód od Warszawy prowadzili podobną walkę. Polacy. Hołd poległym. Krew i poświęcenie bohaterskiej stolicy nie pójdzie na marne, choć nie z naszej, polskiej winy kończy się walka w Warszawie. Za cierpienia i ofiary Warszawy zapłacą Niemcom polscy lotnicy, marynarze i żołnierze. W dalszej nieubłaganej walce udowodnimy, że niema ceny, której nie zapłacimy za prawdziwą wolność. Z zaciśniętymi zębami i pięściami będziemy nadal walczyć, a Polska musi być silna, wolna i niepodległa.

NA WSZYSTKICH FRONTACH.

ZACHOD. - Pierwsza armia amer. posunęła się na północ od Akwizgranu o 6 km. naprzód wśród ciężkich walk i zdobyła Ubach i Rimberg. Druga armia brytyjska posunęła się na wschód od Nijmegen o 10 km. Kanadyjczycy powiększyli swój przyczółek nad kanałem Turnhaut i wspólnie z Polakami zajęli północne przedmieście Antwerpii Merksel. W akcji tej wielką rolę odegrało polskie lotnictwo bojowe. Nad Mozelą zajęto miasto Maysel, na północ od Metzu zdobyto fort Briant. Ilość jeńców wziętych od początku inwazji wynosi 553.000. W ofenzywie na linię Zygfryda bierze wybitny udział lotnictwo. Wczoraj wykonano 1.500 lotów w rejonie Akwizgranu, niszcząc 29 ufortyfikowanych odcinków Westwallu. Tysiąc bombowców w osłonie 750 myśliwców bombardowało Norymbergę, Gagenau i Diebelstadt. W nocy RAF uderzył na Brunszwik. Moskity atakując linie kolejowe zniszczyły 50 pociągów. Bardzo silnie była bombardowana wyspa Walheeren, leżąca u ujścia Skaldy. Od początku inwazji samo tylko lotnictwo amer. zrzuciło na Niemcy i tereny okupowane 400,000 ton bomb.

WSCHOD. - Wyspa Dagö i Monn zostały ostatecznie opanowane przez Rosjan. W rej. Turki na Podkarpaciu lokalne postępy.

BAŁKANY. - W rej. Temeszwaru zyski terenowe. W Jugosławii zajęto Zajecar. Południowa Grecja jest zupełnie wolna od wojsk okupacyjnych aż po kanał koryncki. Mitylene, Chios i 3 inne wyspy ewakuowane zostały przez Niemców. Na półn. wybrzeżach Krety wylądowały wojska sprzymierzone. Brak szczegółów o przebiegu desantu.

WE WŁOSZECH zdobyto Monguidore na drodze do Bolonii.

PACYFIK. - Na pięciu wyspach Palau Amerykanie umacniają swe pozycje. Lotnictwo bombardujące atakowało japońskie pozycje na innych wyspach.

ROZNE WIADOMOSCI.

Bułgarski minister wojny ogłosił, że na życzenie dowódcy wojsk rosyjskich w Bułgarii marsz. Tołbuchina, wojska bułgarskie zostały podporządkowane jego rozkazom.

W Kopenhadze nastąpiły masowe aresztowania. Na ulicach odbywają się łapanki, a schwytani odsyłani są na przymusowe roboty do Niemiec. Aresztowano również 300 policjantów duńskich.

Konferencja między USA, Anglią i Rosją w sprawie organizacji bezpieczeństwa światowego została zakończona. Delegaci wszystkich trzech rządów ogłosili wspólny komunikat stwierdzający, że uzyskano daleko sięgające porozumienie w sprawie ogólnego schematu planu bezpieczeństwa światowego oraz mechanizmu mającego służyć do realizacji tych celów. Delegaci prześlą sprawozdania z wyniku narad swym rządom, które następnie wydadzą deklaracje programowe.

Prez. Roosevelt ogłosił program rządu na najbliższy okres czasu, składający się z 8-iu punktów. Przewiduje on m.i. poddanie niemieckiego przemysłu kontroli, która uniemożliwi Niemcom wykorzystywanie przemysłu dla celów wojennych, organizacje wojny gospodarczej z Japonią i kontynuowanie świadczeń dla sojuszników na podstawie ustawy Lease-Lend. Prez. Roosevelt ostro wystąpił przeciwko rządowi Argentyny, który w chwili gdy hitleryzm stoi nad przepaścią umożliwia mu propagandę i działalność dywersyjną w Ameryce. Tego rodzaju łamanie międzynarodowej solidarności stawia pod znakiem zapytania wszelkie próby organizacji bezpieczeństwa międzynarodowego. Prezydent przypomniał oświadczenie prem. Churchilla, że pozycja państw neutralnych w świecie powojennym nie będzie niezależna od ich zachowania się w toku obecnego konfliktu.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz. 9.20 rano.

- W nowym natarciu na północ od Akwizgranu przebijają się wojska amer. przez linię Zygfryda.
- Cała prasa brytyjska omawia heroiczną walkę Warszawy, trwającą 9 tygodni. Komentując tę walkę opinia angielska stwierdza, że słowo Warszawa brzmi jak Termopile.